CONSTITVTIONES ET DECLARATIONES EXAMINIS GENERALIS SOCIETATIS IESV.

ROMÆ, M. D. LXX.

Apud Victorium Hælianum.

Cum facultate Superiorum.

PRIMVM AC GENERALE EXAMEN IIS OMNIBVS, QVI in Societatem IESV

A admitti petent, *proponendum.

DE INSTITVTO SOCIETATIS IESV, ET varietate personarum, quæ in ipsa sunt.

Cap. I.

1 HÆC minima Cōgregatio, quæ à sede Apostolica primæ sui institutione Societas IESV nominata est, primùm fuit approbata per felicis memoriæ Paulū Papam III. anno 1540. & per eundem postmodum 1543. con-

DECLARATIONES IN examen, in Cap. I.

A ¶ HOC examen vt plurimùm omnibus proponi solet, postquàm in Domum primæ probationis ingrediũtur. Si tamē in aliquo particulari dictaret ratio aliud examē breuius esse proponendum, aut hoc ipsum relinquendum, vt legatur, nullo postulato respōso ad ea, quæ continet, vel si satis alioqui notus est, qui ingreditur: non necesse erit iuxta hoc examen procedere. Id tamen ille, cui examinandi munus cōmittitur, cum Superiore conferat, & eius iudicium sequatur. Antè autem, quàm domi recipiantur, ferè semper de quibusdam rebus maioris momenti, præsertim de ijs, quæ solent excludere, examinari eos oportebit.

firmata, ac rursus per Iulium III. illius successorem anno 1550. Vt interim omittantur diuersæ litteræ Apostolicæ, in quibus de ea sermo habetur, & ei variæ facultates (supposita magna approbatione, & confirmatione) conceduntur.

Finis huius Societatis est, non solùm saluti & perfectioni propriarum animarũ cum diuina gratia vacare; sed cum eadem impensè in salutem, & perfectionem proximorum incumbere. 2

Ad hunc finem melius consequendum tria vota in ea, Obedientiæ, Paupertatis, & Castitatis emittuntur: sic Paupertatem accipiendo, vt nec velit, nec possit redditus vllos ad suam sustentationem, nec ad quiduis aliud habere. Quod non tantùm in particulari de vnoquoque, sed etiam de Ecclesijs & Domibus Societatis professæ est intelligendum. Nec etiam (quamuis alijs sit licitum) pro missarum sacrificijs, vel prædicationibus, vel lectionibus, vel ullius sacramenti administratione, vel quouis alio pio officio ex ijs, quæ iuxta suum institutum Societas potest exercere, stipendium vllum, vel eleemosynam, quæ ad compensationem huiusmodi ministeriorũ dari solét, ab alio, quàm à Deo (ob cuius obsequiũ omnia purè facere debent) possunt admittere. 3

Et quamuis habeat Societas Collegia, et* Domos probationis redditibus 4 B

B § *Huiusmodi Domus ꝓbationis, velut mẽbra sunt Collegiorum, vbi admitti, et probari ad tempus solent, qui postmodùm in Collegijs sunt cõsti tuendi.*

redditibus dotatas ad Scholasticorũ ſuſtentationem, antequã in Societatẽ profeſſam, vel eius Domos recipiantur: non poſſunt tamen huiuſmodi redditus in vſum alium iuxta litteras Apoſtolicas in Cõſtitutionibus declaratas expẽdi; nec Domus Profeſſorũ, nec aliquis eorum, aut etiam Coadiutorum eiſdem vti poterit.

5 Profeſſa itidem Societas præter tria vota dicta, votum facit expreſſum Sũmo Pontifici vt Vicario qui nunc eſt, vel pro tempore fuerit, Chriſti Domini noſtri, nimirum ad proficiſcendum ſine excuſatione, non petito viatico, quocunque gentium eius Sanctitas iuſſerit, inter fideles vel infideles ad res, quæ ad diuinum cultum, & Religionis Chriſtianæ bonum ſpectant.

6 Ceterùm ratio viuendi in exterioribus iuſtas ob cauſſas, maius Dei obſequium ſemper intuendo, cõmunis eſt, nec vllas ordinarias pœnitentias, vel corporis afflictiones ex obligatione ſubeundas habet; ſed illas aſſumere quiuis poterit, quæ ſibi videbuntur (cum * approbatione Superioris) ad maiorem ſui ſpiritus profectum conuenire, & quas propter eundem finem Superiores eis poterunt imponere.

C ¶ *Hoc Superiori iudicandũ relinquetur. Ille autẽ vices ſuas Confeſſario, vel alijs, quando expedire cenſuerit, poterit delegare.*

7 Perſonarum autem, quæ admittuntur in hanc Societatem generaliter ſumptam, quatuor

D * quatuor sunt classes, si finem, quem ipsa spectat, intueamur: tametsi omnes, qui ingrediuntur, quod ad ipsos attinet, quartæ classis esse debent. D

§ Præter hæc quatuor genera personarum, non nulli ad solemnem professionem triũ uotorũ tantùm iuxta litteras Apostolicas Iulij Tertij admittuntur.

In primis aliqui admittuntur, 8
vt professionem in Societate quatuor solénibus votis (vt dictum est) emissis faciant, peractis prius experimentis & probationibus debitis: & hos sufficienter in litteris eruditos (vt in Constitutionibus postmodùm dicetur) & in vita, ac moribus diu (quemadmodum hæc vocatio exigit) probatos, & omnes ante professionem sacerdotes esse oportet.

Secundæ classis sunt, qui in Coadiutores ad diui- 9
num seruitium, & Societatis auxilium in rebus spiritualibus, vel temporalibus admittuntur: & ij quidem post experiméta & probationes vota simplicia, Obediétiæ, Paupertatis, & Castitatis (omisso quarto ad Summum Pontificem pertinente, & alio quouis solemni) debent emittere: qui sua sorte contenti esse debent, intelligentes eos in conspectu Creatoris & Domini nostri magis mereri, qui maiori charitate se impendunt auxilio & obsequio omniũ, ex amore diuinæ maiestatis, siue in rebus altioribus, siue in alijs inferioribus & humilioribus.

Tertiæ classis sunt, qui in Scholasticos admittũ- 10
tur, si ingenio, & reliquis dotibus ad studia conuenientibus

uenientibus præditi inueniantur; vt postquàm docti euaserint, in Societatem ingredi, & professi, vel Coadiutores (prout iudicabitur expedire) esse valeant. Hi autem, vt Scholastici Societatis approbati censeantur, post experimenta, & probationes, eadem tria vota simplicia, Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ cum promissione ingrediendi Societatē in altero prius dictorum modorum (vt in Constitutionibus videbitur) ad maiorē Dei gloriā emittent.

11 Quartæ classis sunt, qui indeterminatè ad id admittuntur, ad quod idonei esse, temporis successu inuenientur; nondum statuente Societate ad quem ex dictis gradibus eorum talētū magis sit accōmodatum. Illi autem indifferētes ingredientur ad quēuis ex dictis gradibus, qui Superiori videatur: & ex parte sua oēs (vt dictum est) eadem animi dispositiōne ingredi oportet.

12 Ad hæc antequàm quisquam admittatur ad professionem, vel simplicia vota Coadiutorū, vel Scholasticorum superius dicta secundū institutū nostrū emittere teneatur, * biennium integrum ad probationē habebit; & vt admittantur Scholastici ad quēuis ex

E ¶ *Quāuis bienij tempus præfigatur; tamen nec libertas, nec deuotio, nec vtilitas illa spiritualis, vel meritum, quod cōsequi solent, qui Christo Dño nro se obstringūt, illis adimitur, qui ante id tempus vota sua offerre volent; licet conueniat sine Superioris facultate ea nō emitti; nec tamē, quòd ea emiserint, proptere a ante ordinariū tēpus*

ex prioribus gradibus Professorũ,
vel Coadiutorum formatorum,
vnum adhuc annum post absoluta sua studia expectabũt; quod
tempus, cùm Superiori visum
fuerit, poterit prorogari.

Hoc medio tempore duorum 13
annorum (in quo * habitus vllus certus Societatis nõ sumitur) F
ante præfinitum tempus, in quo
votis eos ligari in Societate oportet, videre vnusquisque & considerare debet diplomata Apostolica Instituti Societatis, & * G
Cõstitutiones, ac Regulas, quas
in ea est obseruaturus, idque nõ
semel. Primùm enim id fiet,
dum in Domo primæ probationis
erunt; in quam, qui Societatem
ingredi volunt, hospitum more
ad duodecim, vel quindecim di-

tẽpus admittẽtur ad professionem, vel in Coadiutores formatos, vel in Scholasticos approbatos.

F ¶ *Quamuis habitus nullus certus sit, discretioni tamen eius, qui curam habet domus, relinquitur, an cum eisdem uestibus, quas ex sæculo tulerunt, incedere sint permittendi, an cum alijs eas permutari oporteat: aut, cùm deterentur, an aliæ tribuantur, quæ magis conueniant, vel ipsis, vt, qua parte opus habent, iuuentur, vel Domui, ut eorum opera vti possit.*

G ¶ *Non oportebit Constitutiones vniuersas ab ijs, qui noui accedunt, legi, sed compẽdium quoddam earum, vbi quisque, quid sibi obseruandum sit, intelligat: nisi fortè Superiori videretur, alicui, peculiares ob causas, omnes ostendi oportere.*

es, vt res suas melius considerēt, solent admitti, antequàm in Domum, vel Collegium Societatis
H ad*cohabitandum alijs, & inter eos versandum ingrediantur.

Secundò id fiet, sex mensibus experimentorum & probationis elapsis. Tertiò post alios sex menses, & sic deinceps, donec professionem, qui studijs absolutis Professus, & tria vota qui Coadiutor, & tria itidem vota cum sua promissione qui Scholasticus approbatus est futurus, emittat; quod ideo fit, vt vtrinque maiori cum claritate, & cognitione in Domino nostro procedatur, & vt quanto fuerit magis probata singulorum constantia, tanto stabiliores ac firmiores sint in diuino seruitio, & vocatione prima ad gloriam, & honorem diuinæ Maiestatis.

H. ¶ *Dicitur, ad cohabitandum alijs, & inter eos versandum, quia in ingressu duodecim, vel quindecim dies, vel vsque ad viginti, seorsum in Domo primæ probationis teneri solent, vt in prima parte Constitutionum videbitur.*

DE QVI-

In Cap.

DE QVIBVSDAM *casibus, quos interrogari oportet, an acciderint ijs, qui in Societatem ingredi petunt. A

Cap. II.

EX IIS casibus, de quibus honestas ob caussas omnes interrogari oportet, Primus est, recessisse à gremio sanctæ Ecclesiæ, fidem abnegando, vel in errores contra ipsam sic incurrendo, vt damnatus ob aliquam propositionem hæreticam quis fuerit; vel vt * suspectus hæresis per sententiam publicam declaratus; vel si infamis ob excommunicationem tanquam schismaticus, spreta auctoritate & prouidentia Sanctæ matris Ecclesiæ, extiterit. 1 B

Secundus est, homicidium aliquo tempore perpetrasse, vel 2

In Cap. II.

A ¶ *Quamuis ea, quæ sequuntur, impedimenta sint, quæ à Societate excludunt; tamen non vt impedimenta proponi debent, donec veritas eliciatur. Qui enim duceretur desiderio ingrediendi Societatem, accipere occasionem posset veritatem celandi, si hæc impedimenta esse intelligeret, & cæt. Et nihilominus admoneri Confessariũ oportet, vt, si quis verè non respondisset, eius conscientiam de ea re exstimulet.*

B ¶ *Qui suspectus esset de opinione aliqua erronea in re ad catholicam fidem pertinente, constat, quamdiu suspicio manet, eum non esse admittendum.*

publicè

C publicè* infamem' propter enormia peccata fuisse.

3 Tertius est, habitum sumpsisse alicuius religionis fratrum, vel clericorum, vitam aliquandiu in obedientia cum eis agendo, siue emissa, siue non emissa professione, vel heremitam cum vestibus monachalibus fuisse.

4 Quartus est, vinculo matrimonij consummati, vel seruitutis legitimæ ligatum esse.

5 Quintus est, infirmitatẽ pati, vnde obscurari, vel parũ sanũ iudicium ei reddi soleat, vel dispositionem notabilẽ ad huiusmodi infirmitatem habere.

C ¶ Hæc infamia eo in loco excludit, vbi ea extat. Qui tamen in remotissimis locis in eam incidisset, cùm omnino ad diuinum seruitium se recepisset, huiusmodi ĩfamia eum à Societate non excluderet: quamuis eandẽ in huiusmodi hominis probatione magis circumspectã reddere debeat.

6 Prædicti casus impedimenta sunt, cùm quorum aliquo nemo in Societatem admitti potest: cùm nobis in domino videatur (præter alias caussas) quod qui in eam sunt ingressuri ad bene & fideliter euangelizandum, & in agro Domini verbum diuinum seminandum, eo aptiora ad id instrumenta erunt, quo minus primi, & secundi defectus notam habuerint propter consuetam multis & communem infirmitatem.

Cum tertio etiam non admittuntur, quòd nobis in domino videatur, eum, qui bonus Christianus sit, debere firmum esse in sua prima vocatione, præ-

sertim

sertim cùm illa tam sit sancta, in qua scilicet quis, vniuerso sæculo relicto, se totū dedicat maiori seruitio & gloriæ sui Creatoris & Domini. Postremo sic nobis persuademus (præterquam quòd maior sit futura ædificatio proximorum) eo melius in Domino, ipsius gratia aspirante, cōseruari posse omnes Professos, Coadiutores, atque Scholasticos, quo magis liberi fuerint ab huiusmodi impedimentis, ac veluti vnius coloris & similitudinis omnes. Nullus etiam admittitur cum duobus vltimis impedimentis. Nam quartum esset cum detrimento proximorum, si vxoris, vel domini cōsensus non obtineretur, aliæque circunstantiæ, prout ratio iuris exigit, obseruarentur. Quintum etiam in damnum esset non mediocre ipsius Societatis.

Si aliquod ex his impedimētis in quoquam detegeretur, non est quòd vlterius in iterrogationibus procedatur; sed qui Examinatoris officio fungitur, quoadeius fieri poterit, eundē cōsolando *di- D
mittat; si nullū esset tale, vlterius examinetur * sequenti modo. E

D ¶ *Ceterum si in eo dona aliqua Dei illustriora cernerentur; ille, qui examinandi munere fungitur, ante, quàm eum dimittat, rem cum Superiore cōferat.*

E ¶ *Ordo examinis est, in primis prosequi id, de quo omnes interrogantur; secundò, de quo specialiter litterati; tertiò, de quo etiam specialiter illi, qui in Coadiutores; quartò, de quo illi, qui in Scholares; quītò, de quo*

DE QVI-

de quo illi, qui vt indifferentes admittuntur. Et primò *quidem attingitur, quod ad personas pertinet, deinde quod illis est obseruandum.*

DE QVIBVSDAM INterrogationibus ad eos, qui ingredi volunt, magis cognoscendos. Cap. *III.*

1 AD maiorem personarũ notitiam aliqua sunt interroganda, quibus* verè omnino,' & syncerè respõdere oportet: & siquid erit, quod secretum requirat, id obseruabitur, vt par erit, & interrogato placuerit. Incipiendo itaque à nomine, interrogetur primùm, Quo nomine vocetur, Quot annos natus sit, Quæ sit eius patria.

2 An sit ex legitimo matrimonio, necne: quod si ex illegitimo, quo pacto id sit, interrogetur; Num à progenitoribus iam olim Christianis, an à modernis descendat.

An aliquis ex eius progenitoribus notatus fuerit, vel declaratus ob aliquem errorem contra nostram Christianam

In Cap. III.

A ¶ OBLIGAtio *vera dicẽdi in examine ad peccatum esse debet, & quidem eidem, cui, quod celatum est, aperiendum erat, vel qui eius locũ teneat, reseruatum; vt fraus euitetur, quæ locum habere posset, siquis synceré suo Superiori animum suum non declararet: vnde incommoda, & quidem in totius Societatis non mediocre detrimentũ possent oriri.*

An habuerit, vel habeat filium aliquem.

6 Num habeat æs alienum, aut ciuiles obligationes: quod si habeat, quantæ & quales eæ sint.

7 Num didicerit artem aliquam mechanicam. Num legere, & scribere sciat: & si scit, probetur quo modo vtrumque faciat, si aliunde non sciretur.

8 Num habuerit, vel habeat morbum aliquem occultum, vel manifestũ, & qualẽ; eum speciatim interrogando, num vexationem aliquam stomachi, vel capitis, vel quoduis aliud impedimentum naturale, seu defectum in aliqua sui parte patiatur, & hoc non solum interrogetur, sed, quoad fieri potest, inspiciatur.

9 Num aliquos ordines Ecclesiasticos susceperit. Num aliquam obligationem voti habeat, qualo est peregrinationis, vel aliud quodcunq;

10 Quem modum, vel animi propensionẽ habuerit in tenera ætate, & postea hucusque ad res suæ cõscientiæ salutiferas, primùm circa orationem, quoties orare solebat interdiu & noctu, quibus horis, qua corporis compositione, quibus orationibus, & cum qua deuotione vel sensu spirituali.

Quo modo se habuerit circa audiendas missas, & alia diuina officia, & conciones: Quo modo circa lectionem rerum piarum, & bonorum virorum familiaritatem: Quo modo circa meditationem, vel considerationem rerum spiritualium.

11 Interrogetur, an habuerit, vel habeat conceptus aliquos vel opiniones ab ijs differentes, quæ com-

munius

D ¶ *Personarum huiusmodi electio, quibus se iudicandum relinquere debet is, qui in huiusmodi difficultatibus versatur, penes Superiorem erit, si subdito ea placuerit, vel penes subditum, si Superior eam approbauerit; cui si in casu aliquo, & propter caussam aliquã iustam videretur ad Dei obsequium fore, maiusq; auxiliũ illius, qui huiusmodi difficultatibus laborat, vt aliquis, vel etiam plures eorum, qui iudicaturi sunt de eis, extra Societatem assumantur; permitti poterit; electione tamen, vel saltem approbatione eorum penes Superiorem (vt dictum est) manente.*

Si difficultates huiusmodi ad personã ipsius Superioris pertinerent; electio, vel approbatio, de qua diximus, penes Consultores erit. Qui tamen Præposito Generali vel Prouinciali inferior esset, sine alicuius eorum facultate, licet Rector sit Collegij, vel alicuius Domus Præpositus, nec constituere poterit, nec permittere, vt huiusmodi difficultates ad suam personam pertinentes arbitrio aliorum extra Societatem subijciantur.

munius ab Ecclesia, & Doctoribus ab eadem approbatis tenentur: & si quando huiusmodi opiniones animũ subierint, num paratus sit ad iudicium suum submittendũ, sentiendumq;, vt fuerit constitutũ in Societate de huiusmodi rebus sentire oportere.

Interrogetur, an quibusuis in scrupulis, vel difficultatibus spiritualibus, vel alijs quibuscunq;, quas patiatur, vel aliquando pati contigerit, se diiudicandũ relinquet, & acquiescet * aliorum de 12 D

Societate

Societate, qui doctrina & probitate sint prӕditi, sententijs.

13 An omnino decreuerit sӕculum relinquere, & consilia Domini nostri IESV CHRISTI sequi.

Quam dudum decreuerit, in genere scilicet, mũdo renunciare. Postquàm id apud se statuit, an in ea animi sentẽtia remissior factus fuerit, & quatenus. A quo tempore desideria hӕc renunciandi sӕculo, & cõsilia Christi Domini nostri sequendi suboriri ei cœperint, vel quibus signis, aut causis ad id mouentibus ei in mentem venerint.

14 Num deliberatum habeat animi propositum viuendi & moriendi in Domino cum hac, & in hac Societate IESV Creatoris & Domini nostri; & à quo tempore, vbi, & per quem primum ad id motus fuerit.

Si negaret se à quoquam de Societate motũ fuisse, progrediendum erit vlterius: si affirmaret se fuisse motum (quamuis licitè, & cum merito moueri potuisset) ad maiorem tamen ipsius vtilitatẽ spiritualem fore videtur, si tempus ei aliquod prӕscribatur, vt ea de re cogitando Creatori & Domino suo se totum commendet; perinde ac si nullus de Societate ipsum mouisset, vt maiori cum robore spiritus procedere ad maius obsequium & gloriam diuinӕ Maiestatis possit.

15 Si post huiusmodi considerationem sẽserit ac iudicauerit sibi ualde conuenire Societatis ingressum ad maiorem laudem & gloriam Dei, & vt melius

B saluti

saluti, & perfectioni tùm animæ suæ, tùm proximorum suorum incumbat; & postulauerit in eandem nobiscum in domino admitti, tunc ulterius in examine procedi poterit.

DE REBVS QVIBVSDAM quas præcipue scire eos conuenit, qui in Societatem admittuntur, ex ijs, quas in ipsa obseruare debent. Cap. IIII.

PROPONATVR illis, quòd hæc mens fuerit eorum, qui primi in hanc Societatem conuenerunt, ut in ea ij admitterētur, qui sæculo renūciassent, & Dei seruitio se omnino mancipare siue in hac, siue in alia Religione statuissent. Quocirca quicunque Societatem ingredi uolent, antequàm in domo aliqua, uel collegio eius uiuere sub obediētia incipiant, debent omnia bona temporalia, quæ habuerint, distribuere, & renunciare ac disponere de ijs, quæ ipsis obuenire possent: Eaque distributio primùm in res debitas, & obligatorias, siquæ fuerint (& tunc, quam citissime fieri potest, prouidere oportebit) Si verò tales nullæ fuerint, in pia & sancta opera fiet, iuxta illud; Dispersit, dedit pauperibus; Et illud Christi; Si uis perfectus esse, vade, & uende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & sequere me: Dispensando tamen hæc bona iuxta propriam deuotionem, & à se omnem fiduciam sub mouendo 1

mouendo eadem vllo tempore recuperandi.

2 Quòd si statim propter aliquas honestas causas bona non relinquet, promittat se promptè relicturū omnia (vt dictum est) post vnum ab ingressu absolutum annum, quandocunq; per Superiorem iniunctum ei fuerit in reliquo temporis probationis, quo completo, ante professionem Professi, & ante tria uota publica Coadiutores re ipsa relinquere, ac pauperibus (vt dictū est) dispensare debent, ut consilium Euangelicum, quod nō dicit; Da consanguineis, sed pauperibus, perfectius sequantur; & ut melius exēplum omnibus exhibeant inordinatū erga parentes affectum exuendi, & incommoda inordinatæ distributionis, quæ à dicto amore procedit, declinandi; atque ut ad parentes, & consanguineos recurrēdi, & ad inutilem ipsorum memoriam aditu præcluso, firmius & stabilius in sua uocatione perseuerent.

3 Si tamen dubitaretur, num maioris foret perfectionis dare uel renunciare consanguineis huiusmodi bona, quàm alijs, propter parem, uel maiorem ipsorum penuriam, & iustas alias ob causas; nihilominus ad declinandum errandi in huiusmodi iudicio periculū, quod ab affectu sanguinis solet proficisci, contenti esse debebunt A negotium hoc arbitrio * unius, duorum, aut triū, qui uita & doctrina cōmendentur, quos unusquisque

In Cap. IIII.

A ¶ I*Ntelligendum est, intra Societatem nisi Superiori iu-*

stas ob causas viderentur horũ aliqui extra Societatem assumi debere.

quisque cum Superioris approbatione elegerit, relinquere, & in eo cõquiescere, quod illi perfectius & ad maiorẽ Christi Domini nostri gloriam esse censebunt.

Interrogetur itaque, num placeat ei statim (sicuti dictumest) bona sua distribuere; uel certe, num paratus sit ad huiusmodi distributionem, quãdocunque exacto primo anno per Superiorem ei fuerit iniunctum.

Admoneantur, quòd post ingressum in Domum nemo pecuniam apud se, nec apud amicum aliquem externum in eodem loco habitantem habere potest; quin potius eam in pia opera dispẽset, uel asseruandam ei tradat, cui cura huiusmodi domi commissa est; Qui quidẽ, quidquid unusquisque feret, scribendũ curabit; ut id sciri possit, * siquando scitu opus fuerit. 4

B *Si accideret, hunc à Societate dimitti, et Societati quid dedisset; ei restitui debet, iuxta declarationem tertij capitis secundæ Partis.*

Interrogentur itaque, num aliquam habeãt pecuniã, & an eam dispensare (ut dictum est) sint contenti. B

Admoneantur itidem, si ecclesiastici sint, quòd postquàm in Societatis corpus ut Professi, uel Coadiutores cooptati fuerint, nulla ecclesiastica beneficia possunt retinere: & quòd tempore probationis post primũ annum absolutum (ut superius diximus) 5

mus) quandocunque Superiori uisum fuerit, ea relinquere debent iuxta suam deuotionem, uel ei, qui contulit, resignando, uel ad pia opera applicando, uel alioqui dignis uiris, quibus hæc instrumēta sint ad Dei obsequium, conferri curando. Quòd si consanguineis conferenda esse uiderentur, id nō facient, nisi ab uno, duobus, aut tribus (ut superius dictū est) iudicetur, quòd id magis conueniat, & ad maius Dei obsequium sit futurum.

6 Cùm autem communicatio, quæ cum amicis, & sanguine iunctis uerbo, aut scripto fit, potiùs ad quietis perturbationem, quàm ad eorum, qui spiritui vacant, profectum, præsertim in initijs, facere soleat; Interrogentur, num contenti sint cū huiusmodi non communicare, nec litteras accipere, nec scribere; nisi aliqua occasione Superiori aliter videretur: Et quādiu Domi fuerint, num contenti sint, vt videantur litteræ omnes & quæ ipsis scribentur, & quas ipsi alijs scribent: ei, cui huiusmodi munus commissum est, cura relicta, ut eas det, uel non det, quemadmodum in Domino nostro magis expedire iudicabit.

7 Vnusquisque eorum, qui Societatem ingrediuntur, consiliū illud Christi sequendo; Qui dimiserit patrē, & cet. existimet sibi patrem, matrē, fratres, et sorores, & quidquid in mundo habebat, relinquendum: immo sibi dictum existimet uerbum illud, Qui non odit patrem, & matrem, insuper & animam suam, non potest meus esse discipulus.

9 Præterea antequàm quiſquã in Domum, uel Collegium ingrediatur; uel poſtquàm ingreſſus fuerit; ſex experimenta præcipua, præter alia multa, de quibus ex parte inferius dicetur, requiruntur. Poterunt ea tamen anteponi, & poſtponi, & moderari, & aliquo in caſu auctoritate Superioris, habita ratione perſonarum, temporum, & locorum, tum cæterorum, quæ occurrerint, in alia permutari.

10 Primum eſt, in ſpiritualibus exercitijs menſem unum plus minus uerſari, id eſt, tum in examinanda conſcientia, & anteacta uita recogitanda, & confeſſione generali facienda, ac peccatorum ſuorum meditatione: tum in contemplatione rerum ac myſteriorum Vitæ, Mortis, Reſurrectionis, & Aſcenſionis Chriſti Domini noſtri; tum etiam in oratione vocali & mentali iuxta cuiuſque captum, prout in Domino edocti fuerint, ſe exercere.

11 Secundum eſt, ſeruire in vno, vel pluribus Xenodochijs per menſem alium, ibidem cibum capiendo, & dormiendo: vel per aliquã, vel plures horas quotidie pro temporum, locorum, & perſonarum ratione auxilium & miniſterium omnibus ægris, & ſanis prout iniunctum eis fuerit, impendendo: vt magis ſe demittant, & humiliẽt, ac eo veluti argumento demonſtrent ſe prorſus ab hoc ſæculo eiuſq; pompis ac vanitate recedere: vt omnino ſuo Creatori & Domino pro ipſorum ſalute crucifixo ſeruiant.

12 Tertium eſt, peregrinari menſem alium ſine pecunia: immo ſuis temporibus oſtiatim pro Chriſti

amore mendicare; vt possint ad incommoditatem comedendi, & dormiendi assuefieri: atque adeo vt omni spe illa abiecta, quam in pecunijs, & rebus alijs creatis possent constituere, integrè vera cum fide et ardenti amore eam in suo Creatore & Domino constituant. Vel utrunque mensem ministerio Hospitalium, vel alicuius eorum, aut etiam utrunque peregrinationi, prout Superiori visum fuerit, impendent.

Quartum est, post ingressum in Domum omni cum diligentia & solicitudine in varijs officijs abiectis & humilibus se exercere, bonum sui exemplum in omnibus exhibendo. 13

Quintum est, doctrinam Christianam, uel aliquã eius partem pueros; & alios rudiores homines publicè, vel priuatim, & prout occasio se obtulerit, & in domino commodius visum fuerit, & iuxta persõnarum proportionem docere. 14

Sextum est, postquàm in probationibus bonæ ædificationis specimen præbuerint, vlterius ad prædicandum vel confessiones audiendas, vel in vtroque se exercendum pro tempore, & loco, & omnium dispositione progredi. 15

Antequam ingrediantur in secũdum annum probationis, quæ fit in Domibus, vel Collegijs, per sex menses omnes vacare huiusmodi sex experimentis debent, & totidem alios diuersis alijs probationibus impendent. Poterunt tamen illa sex experimenta fieri vel in totum, vel ex parte toto probationis 16

tempore,

tempore, vt aliquando hæc, aliquando illa præcedāt, & à Scholasticis quidem vel studiorum tempore, vel post studia absoluta; habita personarum, locorum, & temporum ratione; prout in Domino conuenire videbitur. Illud tamen omnino obseruabitur; vt antequàm Professi futuri professionem, & Coadiutores formati tria vota sua publica, licet non solemnia, emittant, duo anni experimentorum, & probationum expleantur: & Scholasticis, studijs absolutis, præter tempus, quo probantur, vt Scholastici approbati censeantur, tertius alius annus, antequàm ad professionē, vel in Coadiutores formatos admittantur, in varijs probationibus, & speciatim in dictis (si prius illis perfuncti non sunt) immo quamuis perfuncti fuerint, in nonnullis earum, ad maiorem Dei gloriam, exigetur.

17 Quamdiu huiusmodi experimenta & probationes fiunt; nullus dicat ex Societate se esse, sed potius qui examinatus fuerit ad Professionē, ex parte ipsius Societatis (quamuis ex parte sua cum indifferentia ad omnes gradus sit ingressus) cum loquendi occasio se obtulerit, dicere debet se in experimentis versari, atque optare se admitti in Societatem, quocunque in gradu ipsa Societas ad gloriam Dei eo vti volet. Si vt Coadiutor examinatus fuerit, dicet se in probationibus adhuc esse, atque optare in gradum Coadiutorū recipi. Simili modo de Scholasticis, & de alijs qui vt indifferentes examinati sunt, intelligatur: ut quisq; iuxta sui examinis rationē respōdeat.

18 Circa

Circa huiusmodi experimenta diligenter, quod 18
ſequitur, eſt obſeruandum, ſcilicet; Vt, vbi aliquis in primo experimento, nempe exercitiorum ſpiritualium, verſabitur, is, qui illum exercet, ad Superiorem referat, quid de eodem ſentiat ad finem Societati præfixum.

Cùm in ſecundo, ſeruiendi in Hoſpitalibus, afferat 19
qui probatur, Gubernatoris teſtimonium, vel Præfecti eorum, qui inſeruiunt Hoſpitali, de boni nominis odore, quem in eo reliquerit.

Cùm in tertio, peregrinationis, ab vltimo loco, 20
ad quem peruenit, vel non procul ab eo teſtimonium ab aliquibus, vel vno certè fide digno ſecum ferat, quòd ſuam deuotionem ſequutus, ſine vlla cuiuſquam querela eò peruenit.

Cùm in quarto, exercendi ſe in officijs domeſticis 21
humilitatis, pro teſtimonio erit data omnibus, qui Domi ſunt, ædificatio.

Vbi vero in quinto, de doctrina Christiana, & ſex- 22
to, de prædicatione, & confeſſionibus audiendis, vel de vtroque munere obeundo verſabitur; eius teſtimonium erit (ſi quidē Domi noſtræ habitauerit) à domeſticis accipiendum, & ex ædificatione, quam populus, vbi Domus eſt, acceperit. Si prædicare, & confeſſiones audire acciderit alijs in locis extra huiuſmodi populum, ac Domum; teſtimonium afferre debet ab huiuſmodi locis, vbi diutius verſatus fuerit; vel à perſonis pûblicis (præcipuam habendo rationem Prælatorum ordinariorum) quæ fidem planè

faciant,

faciant, quòd cum doctrina sana, ac bonæ vitæ exemplo, sine cuiusquam offensione, verbum diuinum seminauit, & officio Confessarij functus est.

23 Præter hæc testimonia, poterit Societas, quando id expedire videretur, curare, vt aliunde certior fiat; vt ipsa sibi magis, ad Dei & Domini nostri gloriam satisfaciat.

24 Si huiusmodi testimonia in prædictis experimentis non afferrentur, diligenter causa inquirenda erit, curandumque, vt rei totius veritas intelligatur; quò melius omnia, quæ conuenient, prouideri possint; vt melius bonitati diuinæ, ipsiusgratia aspirante, inseruiatur.

25 Præterea postquàm domi fuerit, egredi eam sine facultate non debet: & si laycus fuerit, confiteatur oportet, & sanctissimum Sacramentum Eucharistiæ sumat octauo quoque die: nisi Confessario aliquod esse impedimentum ad communionem videretur. Si sacerdos est, cofitebitur vt minimùm octauo quoque die, & crebrius missæ sacrificium offeret: simul ordinationes, vel Constitutiones alias Domus (vt in eius Regulis edoctus erit) obseruabit. Omnes, qui domi sunt, in addiscenda doctrina Christiana se exercebunt, & etiam in prædicatione illi, quibus Superior Domus id faciendũ iudicabit; inter quos nullus erit eorum, qui in Coadiutores temporales admissi sint.

26 Sui victus, potus, uestitus, & lecti rationem, si Societatem sequi uelit, cogitet fore ut pauperibus accom-

accommodatam, quodq; quæ uilissima erunt ex ijs, quæ domi sunt, ei tribuentur, propter ipsius maiorem abnegationem, & spiritualem profectum; & ut ad quandā æqualitatem & ueluti mensuram ab omnibus perueniatur. Cùm enim qui primi in Societatem conuenerunt, per huiusmodi indigentiam, ac penuriam maiorem rerum corpori necessariarum probati fuerint, qui post eos accedent, curare debēt, ut quoad poterunt, eò pertingant, quò illi peruenerunt; uel ulterius etiam in Domino progrediantur.

Ad hæc, præter reliquas peregrinationes, & probationes sic declaratas, antequām Professi suam professionem, & Coadiutores sua uota emittant, & (si Superiori uidebitur) Scholastici, antequā approbati censeantur, & uota sua, ac promissionem superius dictam faciant, per triduum suis constitutis temporibus, uestigia sequendo primorū, de quibus mentionem fecimus, ostiatim pro Christi Domini nostri [illegible] mendicare debent, vt contra quàm est communis [illegible] hominum sensus, ad diuinum obsequium & [illegible] se possint submittere, magisque in [illegible] ad gloriam diuinæ maiestatis: ut [illegible] prouergere [illegible] positi ad id ipsum faciendum: etiam magis fiat [illegible] fuerit, uel conueniens aut quando illis iniunctum [illegible] rias mundi partes iuxta necessariū erit, dum per ua[illegible] tum per Summum quod eis præscriptum uel cōsti[illegible] Superiorem Societatis fuerit, discurrent; quandoqu[illegible] idē exigit nostræ professionis ratio; ut parati & in pro[illegible] cinctu simus

mus ad ea omnia, quæ quouis tempore in Domino nobis iniuncta fuerint, nec petendo, nec expectãdo præmium ullum in præsenti hac & labili uita; sed eam, quæ undecunque æterna est, ex summa Dei misericordia semper sperando.

28 Et ad particularia quædam descendendo, in probationibus humilitatis, & abnegationis sui, & in exercendis officijs abiectis & humilibus (cuiusmodi sunt, in culina seruire, domum euerrere, & reliqua omnia seruitia obire) promptius ea suscipi conuenit, à quibus sensus magis abhorrebit: si quidem iniunctum fuerit, ut in eis se exerceant.

29 Cùm aliquis ad ministeria culinæ obeunda ingredietur, uel ad eũ iuuandũ, qui Coquus est, eidem obedire cum magna humilitate in rebus omnibus ad ipsius officium pertinentibus debet. Si enim ei integram obedientiam non præstet, nec ulli ex Superioribus, ut uidetur, præstaret; quandoquidem uera obedientia non considerat personam, cui fiat, sed propter quem fiat: & si propter solum Creatorẽ & Dominum nostrum fiat, eidem omniũ Domino obeditur. Vnde nulla ratione considerãdum est, an sit Coquus, uel Superior Domus: an hic, uel ille sit, qui iubet; quandoquidem nec illis, nec propter illos (sanè intelligendo) ulla obedientia præstatur, sed soli Deo, & propter solum Deum Creatorẽ ac Dominum nostrum.

D Ideo melius est, ut Coquus *nõ roget sibi inseruientem, ut hoc, aut

30

D * *Vtrunque bonum est, rogare,*

re, & iubere: nihilominus in initijs magis proficiet aliquis, si iubetur, quàm, si rogaretur.

aut illud faciat, sed cum modestia iubeat uel dicat, hoc fac, uel illud; Si enim rogat, potius ut homo hominem alloqui uidebitur: & Coquum laycum rogare Sacerdotem, ut ollas abstergat, uel res huiusmodi faciat, nec decens, nec iustum uideretur; Sed si iubeat, uel dicat, fac hoc, uel illud, significabit magis quòd ut Christus homini loquitur, quandoquidē ipsius loco iubet: atque ita qui obedit, considerare ac perpendere uocē à Coquo, uel alio, qui sit ei Superior, egressam debet, ut si à Christo Domino nostro egrederetur, ut omnino placere diuinæ Maiestati possit.

31 Hoc ipsum in alijs humilibus officijs intelligatur, quando aliquis in eis ministerium suum impendit: atque eodem modo accipiatur in *officialibus subordinatis, qui accepta à Superiore auctoritate Domum gubernant. E

E ¶ *Cuiusmodi esse solent Minister & Subminister, vel alij, qui in Collegijs similia munera gerunt.*

32 Ægritudinis tempore non solùm obseruare vnusquisq; obedientiam magna cum puritate debet erga Superiores spirituales, ut ipsius animam regant: sed cum eadem humilitate erga Medicos corporales, & infirmorum præfectos, vt corpus eius regant; quandoquidem illi plenam ipsius sanitatem spiritualem, hi verò corporalem omnino curant. Præterea

qui

qui ægrotat, humilitatem & patientiam ſuam præſeferendo non minorẽ ædificationem, dum morbo laborat, ijs, qui ipſum inuiſent, & cum eo uerſabuntur & agent, quàm dum ualebat corpore, ad maiorem Dei gloriam, præſtare curet.

33 Ad maiorem firmitatem omnium, quæ ſic narrata ſunt, & ad maiorem ſpiritualem profectum eius, qui examinatur; interrogetur, an omnino obedientem ſe exhibere in omnibus, quæ hic dicta & declarata ſunt, uelit, ſubeundo & adimplendo quaſuis pœnitentias; quæ propter defectus, & negligentiam ſuam, uel quiduis aliud fuerint iniunctæ.

34 Re in Domino conſiderata, uiſum nobis eſt in diuinæ Maieſtatis conſpectu mirum in modum cõferre, ut Superioribus ſubditi omnino perſpecti ſint: quò melius regi & gubernari, et per eos in uiam Domini dirigi poſſint.

35 Præterea quanto exactius Superiores res omnes internas, & externas ſuorum nouerint; tanto maiori cum diligentia, amore, & ſolicitudine iuuare eos, ipſorumque animas à uarijs malis & periculis, quæ in progreſſu poſſent accidere, conſeruare poterunt. Cùm etiam ſemper parati eſſe iuxta noſtræ profeſſionis rationem, & procedẽdi modum ad diſcurrendum per has & illas mundi partes debeamus; quandocumq; per ſummũ Pontificem, uel Superiorem noſtrum immediatum fuerit nobis iniunctum: Vt melius ſecundum Dei uoluntatem huiuſmodi miſſiones fiant, his & non illis mittendis, uel

his

his ad hoc munus, illis uerò ad alia, non solùm refert ualde, sed summopere, ut Superior plenam habeat notitiam propēsionum ac motionum animi, & ad quos defectus uel peccata fuerint uel sint magis propensi & incitati, qui sub eius cura sunt; ut eius rei habita ratione, melius ipsos dirigere possit; nec supra mēsuram uirium suarū in periculis uel laboribus grauioribus, quàm in Domino ferre suauiter possint, constituat; & etiam ut quæ audit, sub secreti sigillo custodiendo, melius Superior possit ordinare ac prouidere, quæ corpori uniuerso Societatis cōueniunt.

Ideo quicunque hanc Societatem in Domino se- 36
qui uolet, & in eadem ad maiorem Dei gloriam manere, priusquàm ad primam probationē accedat, uel postquàm ingressus fuerit, antequàm generaliter examinetur, uel post omnē, intra aliquot menses (si Superiori differendū uideretur) sub sigillo confessionis, uel secreti, uel quacunq; ratione ei placuerit, & ad maiorē ipsius consolationem fuerit, debeat conscientiam suam magna cum humilitate, puritate, & charitate manifestare, re nulla, qua dominum uniuersorum offenderit, celata: & totius anteactæ uitæ rationem integram, uel certè rerum maioris momenti Superiori, qui tum fuerit, Societatis; uel cui ex Præpositis, uel alijs ex inferioribus ille iniungeret, prout magis conuenire uideretur, reddat; ut melius omnibus in Dño prospiciatur, ipseque magis in spiritu cum gratia uberiori ad maiorem diuinæ bo-

nitatis gloriam proficiat.

37 Sic igitur progredientes in gratiæ atque spiritus incremento, plenoque cum desiderio ingrediendi, & perseuerandi, quamdiu uixerint, in hac Societate, tantundé facient aliquoties antequàm ad professionem qui Professi, & ad sua uota qui Coadiutores formati sunt futuri, admittantur; & id, quo sequitur, modo.

38 Postquàm primò aliquis eorum integram uitæ rationé Superiori Domus reddidit, ab eodem die inchoando, prioribus, quæ eidem dixit, non repetitis, iterum post semestre proximum plus minus ei, vel cui à Superiore fuerit constitutũ, uitæ rationem reddet. Deinde à secũda hac ratione incipiendo, eodem ordine procedetur; & sexto quoq; mense rationem hanc sui quisque reddet. Vltima vero circiter triginta dies antequàm Professi futuri suã professionem, & Coadiutores sua uota emittant, reddetur.

39 Scholastici eodem modo procedent, præterquàm quòd absolutis suis studijs cùm primùm rationem uitæ suæ reddent, ab ultima, quam reddiderunt in Domo, unde ad studia missi sunt; uel ab initio uitæ, si aliqua de causa nunquam reddiderunt, incipient.

40 Sic etiam uidetur, quòd Coadiutores formati, & Professi, si alicubi agent, ubi Præpositi alicuius Societatis obedientiæ subiaceant, singulis annis, uel crebrius, si Præposito uidebitur, suæ conscientiæ rationem dicto modo ab ultima, quam reddiderunt, incipiendo, ei reddant.

Qui senserit ad omnia, quæ dicta sunt, animum, 41
ac uires sibi à Domino dari, ac ad maiorem Dei gloriam fore, suæque animæ magis salutiferum iudicat in corpus huius Societatis admitti; præter litterarum Apostolicarum, & Constitutionum, & reliquorum, quæ ad eius institutum pertinent, ipso initio, ac postea sexto quoque mense, ut dictum est, considerationem; debet generalem uitæ totius confessionem apud aliquem Sacerdotem à Superiore assignatum propter multiplicem spiritus utilitatem, quæ ea in re deprehenditur, facere. Quòd si aliquádo generaliter confessus fuerit alicui de Societate, vel in exercitijs spiritualibus, uel extra illa: satis erit generalem confessionem ab alia etiam generali ad id usque tempus inchoari, & post eam sacratissimum Christi Domini nostri corpus sumere; & sic sexto quoque mense eodem modo generaliter, ab ultima inchoando, confitebitur. Demum continuú puritatis ac uirtutum augmentú, & inflámata in Domino desideria multum in hac Societate diuinæ Maiestati seruiédi procurando; Exactis duobus annis probationis, & se perpetuo obedientē exhibendo, & in sua conuersatione, & uarijs experimentis ædificationem præbendo, ac pœnitentias pro erratis, & negligentijs, & defectibus iniunctas magna cum humilitate subeundo; si & ipse, & Societas, vel Superior Dominus contenti fuerint; in Societatis corpus admitti poterit, consideratis prius litteris Apostolicis & Cóstitutionibus, & confessione generali peracta, ut

superius

ſuperius eſt dictum; quam vt melius inſtituat, ſeſeque in ſua prima deliberatione confirmet, per vnius hebdomadæ ſpatium ſe colligendo, & aliqua ſpiritualia exercitia ex iam factis, vel alijs, faciendo; poſtremò ſuam oblationem, ac vota, ſiue ſolemnia ſint in Profeſſis, ſiue ſimplicia in Coadiutoribus, & Scholaſticis, quemadmodum in Conſtitutionibus declarabitur, ad maiorem Dei gloriam vberioremq; fructum animæ ſuæ, emittat.

42 Admoneantur, quòd, votis huiuſmodi emiſſis, iuxta tenorem litterarum Apoſtolicarum, non poſſint ipſi ad alias Religiones ſine facultate à Superiore Societatis conceſſa tranſire.

43 Quod ſi exacto probationis tempore, contentus quidem ipſe eſt, & exoptat ſic ad profeſſionem, uel in Coadiutorem, vel in Scholaſticum admitti; verùm dubitaret Societas de ipſius talento, vel moribus; ſecurius erit in aliū annum, vel tempus, quod videbitur, id prorogari: donec vtrique parti plenè in domino ſit ſatisfactum.

44 Præterea diligenter animaduertant oportet, qui examinatur (magnifaciendo, ſummiq; momenti id eſſe ducendo in conſpectu Creatoris ac Domini noſtri) quantòpere iuuet ac cōferat ad vitæ ſpiritualis profectum, omninò, & non ex parte abhorrere ab omnibus, quæ mundus amat, & amplectitur; & admittere, & concupiſcere totis viribus quidquid Chriſtus Dominus noſter amauit, & amplexus eſt. Quemadmodum enim mundani homines, qui ea,

quæ mundi sunt, sequuntur, diligunt, & quærunt magna cum diligentia, honores scilicet, famam, magni nominis existimationem in terra; sicut mundus eos edocet: sic qui procedũt in spiritu, & serio Christum Dñum nrum sequuntur, amant, & ardẽter exoptant quæ ijs omnino cõtraria sunt, indui nimirum eadem veste, ac insignibus Domini sui, pro ipsius amore ac reuerentia; adeo, vt si sine offensione vlla diuinæ Maiestatis, & absq; proximi peccato foret; vellent contumelias, falsa testimonia, & iniurias pati, ac stulti haberi & existimari (nulla tamen ad id per eos data occasione) eo quod exoptant assimilari, ac imitari aliquo modo Creatorem ac Dominum nostrum IESVM CHRISTVM, eiusque vestibus & insignibus indui: quandoquidem illa ipse propter maiorem profectum nostrum spiritualẽ induit, nobisque exemplum dedit, vt in omnibus, quoad eius fieri poterit, diuina gratia aspirante, eum imitari & sequi, cum vera sit via, quæ ducit homines ad vitam, velimus. Igitur interrogentur, an huiusmodi desideria tam salutaria, & ad perfectionem animarum suarum tam fructuosa in se sentiãt.

45 Quòd si quis propter humanã nostrã debilitatem ac miseriam, in se huiusmodi tam inflammata in Domino desideria non sentiret; interrogetur an certè desiderium in se sentiat, huiusmodi desideria sentiendi. Si affirmando responderit; optare se nimirũ huiusmodi tam sancta desideria animo concipere, quò melius ad eorum effectum perueniatur; interrogetur

rogetur, an decreuerit, paratusque sit huiusmodi iniurias, illusiones, & opprobria in Christi insignibus inclusa, & alia quæuis, quæ ei inferentur siue per quemuis ex domo, vel Societate (in qua obedire, & humiliari, ac æternam beatitudinem consequi exoptat) siue extra eam per quemuis viuentium, nulli malum pro malo, sed bonum pro malo reddendo, admittere, & patienter cũ Dei gratia ferre.

46 Vt melius ad hunc perfectionis gradum in spirituali vita tam preciosum perueniatur, eius maius ac impensius studium sit, quærere in Domino maiorem sui abnegationem, & continuam in rebus omnibus, quoad poterit, mortificationẽ. Nostrum autem erit in eisdem iuxta gratiam, quã Dominus nobis conferre ad suam maiorem laudem ac gloriam dignabitur, eum iuuare.

DE ALIO EXAMINE AD particularia aliquanto magis descendente, quod eruditis, & Coadiutoribus spiritualibus, & Scholasticis conuenit. Cap. V.

1 QVO melius intelligi, atque cognosci queant, quæ ad huiusmodi homines spectant: vnusquisque eorũ interrogetur; Vbi studuerit; Qua in facultate; Quibus auctoribus ac doctrinæ deditus; Quantum temporis studijs impenderit; Quantumque suo iudicio profecerit; ac no-

minatim; Quàm sit ei familiaris Latina lingua.

An ad gradus Artium liberalium, vel Theologiæ, 2
vel Iuris Canonici, vel alterius cuiusuis facultatis sit promotus.

An existimet se memoria ad bene capiendum, & 3
retinendum quod didicerit, esse præditum.

An sibi videatur pollere intellectu, qui citò, ac bene penetret ea, quibus studuerit.

An in se propensionem naturalem, aut voluntariam ad studia sentiat.

An existimet studia sanitati sui corporis aliquid 4
detrimenti attulisse.

An vires sibi corporales, & spirituales suppetere sentiat ad labores, qui in Societate requiruntur, ferendos, siue in studijs, quamdiu illis vacat, siue in vinea Domini, cùm in ea laborandum est.

Si Sacerdos fuerit, An se in audiendis confessio- 5
nibus, vel in prædicatione, vel alijs ministerijs ad proximum iuuandum exercuerit.

Cùm ad huiusmodi officium ac ministerium diuini 6
verbi seminandi, & spirituali proximorum auxilio attendendi litterarum bonarum sufficiens eruditio requiratur, & Scholasticos etiam aliquod sui profectus in litteris, quibus studuerunt, specimen præbere oporteat, omnes examinentur. Quod fiet, si quisque lectionem vnam in quauis facultate, cui operam dederit, prælegat; & postea exhortationem vnam quisque (idque ante egressum à prima probatione) faciat; & postea in secundâ ingrediendo,

si ei fuerit iniunctum, vt inferius dicetur, hoc ipsum faciet.

7 Præterea intelligat (si Sacerdos est, vel quandocunque promotus ad sacerdotium fuerit) quòd confessiones nec domi, nec foris audire, nec vlla Sacramenta ministrare sine peculiari probatione, ædificatione, & facultate sui Superioris per totum probationis tempus debet: Sed nec publicè missam dicere debet, donec coram aliquo, vel pluribus domesticis priuatim eam dicat, & admoneatur, vt in modo dicendi conueniat cum alijs de Societate, inter quos agit; & se ad ædificationem eorum, qui illam sunt audituri, componat.

AD MAIOREM HVMILITATEM & perfectionem eruditorum, Coadiutorum spiritualium, & Scholasticorũ.

Cap. V.

SI de eo, qui in Societatem est ingressurus, dubitatur, an idoneus sit futurus, vt ad professionem, vel in Coadiutorem spiritualem, uel Scholasticum eius admittatur: cùm id tanquàm certissimum statuatur, quòd multo melius & perfectius sit, vt ipse iudicari & regi se à Societate sinat; quandoquidem non minus, quàm ipse, quod exigitur, ut in ea maneat, Societas intelliget; ipsi uerò maiori humilitati, & perfectioni tribuetur; maioremque dilectionem, ac fiduciam in his, à quibus est gubernandus,

ac iudiciũ Societati ſubmittere, vel eius Superiori, ita, ut acquieſcat eius ſententiæ; ſiue inter eos illum conſtituat, qui in Societate profeſſionem emittunt, & Chriſti Domini noſtri Vicario obligantur; ſiue inter Coadiutores; ſiue inter Scholaſticos Societatis, in ſtudijs vlterius progrediendo. Interrogetur vlterius; ſi Superior vellet ſemper eundem ſolum vt Coadiutorem in rebus exterioribus Societatis curandis occupari, ac ſic in ſuæ animæ ſalutem incumbere; An paratus ſit in humilibus & infimis officijs ſe exercere, vitámque omnem in vtilitatem & auxilium eius exigere; ſibi perſuadendo, quòd dum ei inſeruit, Creatori ac Domino ſuo (pro cuius amore, & debita reuerentia omnia facit) inſeruit.

DE ALIO EXAMINE AD SOLOS Coadiutores accommodato.

Cap. VI.

AD maiorem rei notitiam declaretur vnicuique ex huiuſmodi Coadiutoribus latius, quod in initio attingebatur; Quòd ſcilicet in hanc Societatem Coadiutores ſpirituales, & temporales admittuntur: Spirituales quidem, qui Sacerdotes ſunt, & litteris ſufficienter ornati, vt in rebus ſpiritualibus Societatẽ iuuent: Temporales verò ad ſacros ordines non promoti cum litteris, vel ſine illis, in rebus externis, quæ neceſſariæ ſunt, poſſunt iuuare. 1

Priorum magis proprium eſt, Societatem in audiendis 2

diendis confeſſionibus, in exhortationibus, in doctrina Chriſtiana, & alijs litteris edocendis iuuare; His vero eædem gratiæ ad animarum auxilium cómunicari poſſunt, quæ Profeſſis ipſis ſolent.

3 Poſteriorum magis eſt proprium (licet poſſint in rebus maioribus pro talenti eis à Domino conceſſi ratione occupari) vt in miniſterijs oībus inferioribus & humilioribus, quæ ipſis iniungentur, ſe exerceant; perſuaſi quòd Societatem iuuando, quò melius illa ſaluti animarum vacare poſſit, eidem omniũ Domino ſeruient: quandoquidem propter diuinũ ipſius amorem ac reuerentiam id faciunt. Ideo prŏpti eſſe cum omni humilitate, & charitate, quoad fieri poterit, debent ad officia, quæ eis credita fuerint, exactè obeunda. Quo fiet, ut non ſolùm mercedem ſuam integram habeant, ſed participes ſint omnium bonorum operum, quæ Deus per vniuerſam Societatem ad obſequium et laudem ſuam operari dignabitur, & omnium indulgentiarum, & gratiarum, quæ Profeſſis ad ſuarum animarum bonum à ſede Apoſtolica conceſſæ fuerint.

4 Et nihilòminus eniti debent in colloquijs ſpiritualibus, ad maiorem vtilitatem ſpiritualem proximorum aliquid conferre, & quod nouerint, docere; & ad bene agendum, quoſcunque poterunt (quan-

ſpiritualibus, quæ cum ſua prima uocatione propriè ſunt coniunctæ, ut in poſterum directè, uel indirectè per ſe, uel alium innouare, aut mutationem aliquam à ſua vocatione in aliam; ſcilicet à gradu Coadiutoris ſpiritualis ad Profeſſi, uel Scholaſtici, uel Coadiutoris temporalis gradum, tẽtare nõ debeat: ſed cum omni humilitate, atque obedientia incedere ac progredi eadem uia, quæ ipſi ab eo, qui neſcit mutationem, & in quem illa non cadit, oſtenſa eſt.

Eadem ratione ſi quis examinatus, & inſtructus 6
fuerit, ut ſit futurus Coadiutor temporalis, ſic ſe totum rebus, quæ cum ſua prima uocatione propriè ſunt coniunctæ, addicat; ut non curet ulla ratione à ſtatu Coadiutoris tẽporalis in ſtatum ſpiritualis, vel Scholaſtici, aut Profeſſi progredi; Nec etiam (ſi in ſuo eodem maneat) plus litterarum addiſcere, quàm ſciebat, cùm eſt ingreſſus, curet: ſed perſeuerare magna cum humilitate debet in omnibus, Creatori ac Domino ſuo iuxta primam ſuam uocationem inſeruiendo, ac ſolicitè in abnegationis ſui ipſius profectum, & uerarum virtutum ſtudium incumbendo.

Interrogetur huiuſmodi, vt de re propria ſuæ vo- 7
cationis, An contenti, & quieti ſint futuri in obſequio Creatoris & Domini ſui in officijs ac miniſterijs abiectis & humilibus ad auxilium Domus & Societatis pertinentibus, cuiuſcunque rationis illa ſint, parati ad vitam omnem in eis exigendã, ſibi perſuadendo quòd ea in re obſequium, & laudem præ-

ſtant

stant suo Creatori & Domino, dum omnia propter diuinum ipsius amorē & reuerentiā agunt.

8 Omnes Coadiutores, tā spirituales, quàm temporales exacto biennio, quod experimentis & probationibus datur; & vno adhuc anno, si Scholastici fuerint (vt prius est declaratum) si velint in Societate manere, & ipsa, vel Superior eius contentus fuerit, oblationem suam triū votorum facient (quæ publica, licet non solemnia sint iuxta litteras Apostolicas Iulij III.) Obedientiæ, Paupertatis, & Castitatis, vt initio diximus; Et exinde Coadiutores formati vel spirituales, uel tēporales censendi sunt; ita, A vt * ex parte ipsorum ligati ad semper uiuendum & moriendū in Domino in hac Societate ad diuinæ Maiestatis gloriam, maiusque meritum & stabilitatem

In Cap. VI.

A § *Ex parte ipsorum conuenit eos ligari: quandoquidem eorum stabilitas quæritur. Nec est iniustum (vt patet in litteris Apostolicis) si Societas libertatem ad eos dimittēdos, quādo non faciunt quod debent, retineat; quādoquidem illi, si id accideret, soluti manent: & alioqui facilius est aliquē ab eo, quod debet, deficere, quàm Societatē, vel eius Præpositum Generalem;*

qui commune bonum debet intueri, cùm eorum opera ad maius Dei obsequium se non iuuari, sed contrà potius accidere cerneret; eos dimittere, & à sua congregatione separare potest; & tunc illi omninò liberi, nulloque voto obstricti remanent.

In Cap. VII.

A *Hoc, & superius examen non solùm iis, qui tunc primùm ad studia mittuntur, verùm etiam illis, qui in eis progrediuntur, cùm ad domos veniunt, vt aliò mittatur, proponitur.*

DE ALIO EXAMINE Scholasticis accommodo, ac in primis antequàm in Scholasticos admittantur. Cap. VII.

CVM experimentis & probationibus prædictis absolutis; si Scholastici conuenire sibi iudicarent studendi gratia in Collegijs, vel Domibus Societatis, vt in eis in Domino substententur, litteris operã dare: si Societas, vel eius Superior contẽtus etiam fuerit; antequàm ad studia se conferant, vel dum in eisdem manebunt, ob suum maius meritum ac stabilitatem vota simplicia Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, ac promissionem, quòd studijs absolutis in Societatem ingredientur, Deo ac Domino nostro facient. Sic autem intelligendus est huiusmodi ingressus, vt professionem vel vota Coadiutorum formatorum (si Societas eos admittere volet) emittant; & exinde Scholastici approbati Societatis censean-

scantur. Libera tamen manebit Societas, nec tenebitur ad eos admittendos ad professionem, nec in Coadiutores formatos, si studiorum tempore malè se gererent, adeo, vt Superior Societatis existimaret Deo gratum non fore, si in eam admitterentur; & tunc ipsi etiam suis votis soluti erunt.

2 Si quando studiorum tempore, qui maiorem ad ea propensionem animi præ se tulerunt, quam ad aliud in Societate ministerium; ostenderent, ac certum indicium præberent, vnde Societas, vel eius Superior in Domino sentiat eos idoneos non esse, vt in eruditos viros euadant, eo quòd ingenio, vel sanitate corporis destituantur, vel alijs defectibus laborent; interrogentur, An patienter se dimitti a Societate, dum ab omni voto ac promissione liberi maneant, sint laturi.

3 Qui ad studia litterarum idoneus inuenietur, interrogetur, An velit se duci sinere circa ea, quibus studere debeat, ac studiorum modum & tempus, iuxta quod Societati, vel eius Præposito, aut Collegij, vbi daturus est litteris operam, Superiori videbitur.

4 An contentus futurus sit eodem, atque alij, modo ibi agere, nullisque priuilegijs aut prærogatiuis minimum omnium, qui in Collegio fuerit, anteire;

Sic examinatus, & instructus se accingere incipiet, 6
vt ad studia se conferat; vel ea prosequatur, paratus
interim in eisdem studijs, alijs experimentis & pro-
bationibus varijs exerceri, quibus si non fuerit pro-
pter causas aliquas legitimas, ac fine aliquo bono
præ oculis habito; antequam ad studia mittatur
perfunctus; eis confectis omnia experimenta &
probationes superius declaratas subibit.

PRO SCHOLASTICIS,

qui studia iam absoluerunt.

SCHOLASTICI studijs iam confectis, ante- 7
quam in Societatem, uel eius Domos ingrediantur, ut in eadem ad omnimodam Obedentiam, ac
communem uiuendi in Domino modú admittantur, generatim interrogandi sunt, An firmi in sua
deliberatione, & uotis ac promissione Deo oblatis
antequam ad studia se conferent, vel in eis dein si
quidem admissi primò fuerint in Collegijs, permaneant.

Interrogentur etiá, & examinentur particulatim 8
eisdé interrogationibus & examine, quo priusquam
ad studia mitterentur, interrogati fuerunt: ut Superioribus memoria ac notitia eorú renouetur, ac melius pleniusque stabilitas, & constantia, vel etiam
mutatio, si aliqua decidisset in rebus primò
interrogatis & affirmatis, cognoscatur.

DE ALIO

DE ALIO EXAMINE indifferentibus accommodo.

Cap. VIII.

1 AD maiorem illius notitiam, qui ut indifferens examinandus est, ut omni ex parte, cum maiori cognitione & luce in Domino procedatur, instruendus idem erit, & admonendus, quòd nullo tempore nec ratione potest, nec debet* prætendere, nec tẽtare directè, nec indirectè potius hunc, quam illum gradum in Societate; nimirum non potius Professi, vel Coadiutoris spiritualis, quàm Coadiutoris temporalis, vel Scholastici: Quin potius perfectæ humilitati, ac Obedientiæ locum dando, omnem sui ipsius curam, & ad quod officiũ, uel gradum sit eligendus, suo Creatori & Domino, ac eius nomine, & pro ipsius amore ac reuerentia ipsimet Societati, vel eius Superiori debet relinquere.

2 Postquam sic fuerit admonitus; interrogetur, An se omnino

In Cap. VIII.

A *Cum tamen aliquid constanter eis sese offerret, quod ad maiorem Dei gloriam fore iudicarent; post orationẽ simpliciter Superiori proponere poterunt, ipsius iudicio omnino rem committẽtes, nihil amplius procurãdo.* s. p. c. 4. F

ſi Societas, uel eius Superior illum vellet vacantem quidem animæ ſuæ ſaluti ad officia tantùm inferiora & humilia ſemper applicare, an ſe paratum ſentiat ad vitam omnem in huiuſmodi officijs inferioribus & humilioribus in auxilium ac miniſterium Societatis exigendam; exiſtimãdo, quòd ea in re obſequium & laudem præſtat Creatori ſuo ac Domino; dũ omnia ob ipſius amorem & reuerentiam agit.

Cùm omnino ei placuerint omnia in Domino, quæ dicta ſunt: inſtrui poterit, & examinari de reliquis iuxta aliquod examen ex prædictis, vel omnia illa; prout magis cõuenire videbitur; ut utrique parti in omnibus ſatisfiat, ac maiori cum claritate procedatur. Quandoquidem omnia inſtituta & ordinata ſunt ad maius obſequium, & laudem Dei & Domini noſtri.

FINIS.

LAVS DEO.